

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

10 de Voto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

aduerfus correos debendi agens quod pertinet ad quantitatem, actionem dividere, si velit, non enim dividere cogendus est, egrediens promittendi. *de duob. reis. l. 1. C. eod. tit.* Hoc quaedam in hac re innovata sunt, & placuit ex duobus: eis promittendi, ita demum quemque teneri in solidum, si pactum fuerit speciale: & si alter inops sit, in solidum, vel in partem, ut id saltem ab altero petatur, vel si absens sit: sin autem non fuerit conventum speciale, ex aequo sustinebunt onus: & si conveniunt, ut uterque eorum sit obligatus, si aambo praesentes sint & idonei. Simul cogendi sunt solvere, *ant. hoc. ita. de duob. reis. C. §. 1. & 2. eod. tit. in ant. collat. 7. const. 9.* Et ita cor. ei habet beneficium divisionis, exemplo fideiussorum, *ant. resente de fideiuss.* Solutione tamen aut novatione vnius ex correis, tota tollitur obligatio: cum enim vna res tantum in stipulationem vel constitutionem deducta fuerit, eius vnicui solutione tollitur obligatio, *leg. 2. & 3. de duob. reis. P.* quia semel solutum, amplius solui non potest, secus quam res quae semel mea est, amplius mea fieri non potest, *§. sic in quae. de acq. l. 1. & eadem 13. §. penul. de excep. rei iud. P.* cum ex pluribus causis dominium quati non possit, *leg. 3. §. ex plurib. de acq. possess.* Qui autem ex correis solidum soluerit, habet regressum pro parte adue. sus correos promittendi: nisi illi exempti sint ab obligatione.

¶ In stipulandi reus, antequam contestatio litis facta sit, locus est electioni, ut debitor possit cui voluerit ex pluribus solvere: ubi autem vnus ex correis primum in iudicio venit, & petit debitum, intercipitur illa praevisione libertas debitori solvendi alteri, cui si offerat pecuniam, minime liberatur, *in l. 2. C. de duob. reis. §. Duo rei debendi respectu quidem creditoris, ut fideiussores pro inuicem conveniunt, si actus sit expresse, l. reos, de duob. reis, P. vel si color est quae sit, sed Iulianus, §. 1. ad Maced. P. & tunc habent beneficium fideiussorum. At habitatio ratione actionis, quae inter ipsos reos exigitur, si ex me a liberalitate se reos constituunt, & loci sint, videntur mutuo fideiussisse, l. 3. & l. in lege Falcid. ad l. Falcid. P. non loci, nequaquam, *di. d. in l. Falc. Ex a liberalitatem vero promittentes, tunc eatenus pro inuicem tenentur fideiubere, quatenus negotium ad alterum in reueritate pertinet, l. vir uxori, ad senat. Vell. in P.* Quo casu habent beneficium authenticae de duob. reis Sententia lata pro vno ex correis debendi, ita demum aliis prodest, si pronuntiatum sit in factis, non debitorum, vel non contractum, *arg. l. duob. §. a fideiussore, de iur. P.* Si tamen in iure, vel ex persona sua correus absolvens si non prodest, si loci non sint, *§. de obus. §. 1. de duob. reis, P. l. i. reo vtr. hab. P.* Quia exceptiones personales ad alium, nec ad ipsum fideiussorem porriguntur, l. exceptiones, de excep. P. cum similib. si duo, ei de duob. reis, P. vide hac de re Barthol. in l. ex duob. num. 2. de duob. reis. ¶ Rationes quae quorundam pro vna & eadem obligatione, plures correi adhiberi possunt, ipsi sunt eadem esse ac quae fideiussionem firmant: & vna, quod egredi contractus fidem non liceat, etiam ex rescripto principis, *leg. ex primere 3. de duob. reis, C. l. quos, de precib. Imper. siferen.**

De Pollicitatione. Cap. 9.

Lib. 50. P. tit. 12.

- 1 Pollicitatio verbis fit, & per epistolam.
- 2 Pollicitationis nomen generale & speciale.
- 3 Pollicitatio quid, & quomodo a pacto differt, eod.
- 4 Pollicitationum distinctio.
- 5 Pollicitatio quae rei possunt.
- 6 Pollicitatio quando obliget.

¶ Via pollicitatio fit verbis fit, ut & alias inter absentes, epistola, *l. Charidemus 5. de pollic. P.* ne quid in actum quod ad contrahendi seu obligandi verbis formulam relinquamus, pauca de illa agemus. ¶ Nomen fit pollicitationis aliquando generale est, ad omnes promissiones pertinens, ut in l. pollicitatione, C. de dona. ante nupt. l. pen. C. de dot. promiss. l. fin. C. ad Velleian. Proprie tamen pro vltro f. eta, & spontanea promissione accipitur, & ut Vlp. ait, pollicitatio est solius offerentis promissum, cum tamen pactum a quo differt, fit duo. v. pluriumve in idem placitum & consensus, *l. 3. de pollic. in P. l. 1. de pact. in P. l. non minorum, C. de transf. act.* ¶ Pollicitatio distinguitur ratione eius cui fit: nam fit publicae vel privatae personae, vel Deo, quae & votum dicitur. Item alia cui causa iusta, alia sine causa impulsiva vel finali fit. ¶ Res fit quae in pollicitationem venire possunt, illae erunt quae in conventionem aliam deduci possunt. Quae non possunt, nec recte in pollicitationem venire, nec in votum. At personae idoneae quoque de-

bent esse contractui, neque sexum distinguimus, *l. toties 6. de pollic. §. Quando aut obliget pollicitatio, causa propter qua fit, docere poterit. Qui sine iusta causa pollicetur, non obligatur, contra si ob iustam causam, l. §. non semper, de pollic. l. i. ut iugentium, §. sed et nulla, de pact. P. l. 1. & tot. tit. de cond. sine causa, veluti ob honorem sibi vel alii decretum vel decretandum, d. §. non semper, & l. ex pollicitatione, §. vsq; adeo ut transeat ad heredem obligatio, l. toties 6. §. 1. de pollic. P. & l. pen. eo. tit. Et videtur hic esse contractus innominatus do vel facio ut des. Et proinde si quis ob honorem aut sacerdotium promiserit opus aut pecuniam, & antequam sacerdotium vel magistratum ineat, decedat, heredes, in pecuniam promissam, vel opus pollicitum non possunt conveniri: nisi forte ab eo vel a republ. opus ipsum fuerit incoatum, l. si quis ob honorem, eo. de pollic. & l. pen. eo. Pap. in l. estimationem 16. §. 1. de muner. P. Si quidem qui pollicitus est, si ceperit opus vel solutionem polliciti adigi ad implementum iure civili potest: ut pote qui deliberatam mentem praecessisse facto ipso comprobaverit, nec licet poenitere, l. 1. §. non semper, & l. 3. §. pen. de pollic. P. Tum quia rei interuentu videatur contractum efficaciter, non nude, ut in l. legem quam dixisti, C. de pact. l. divisionis placitum, eo. tit. P. Quemadmodum & accidit in donatione, quae quaque non esset iure Pandectarum efficax, ex nuda ratione & constitutione volentis largiri, tam si accepta esset a donatore, rata erat, *l. nuda ratio, de dona. in P.* Sicque Papyrius a donationibus ad pollicitationes argumentatur, ut in vtrique quae in republ. sunt, conditiones appositae, ita demum ratae sunt, si republ. utilitatis interest, si damnosa, non seruentur, *l. Imperatores 13. de pollic. in P.* Ad haec causa legitima efficacis pollicitationis censetur, propter incendium, vel terrae motum, vel aliquam ruinam quae republice, contigit, *Marcell. in l. propter incendium, 4. de pollic. P.* isti enim casus miseratione digni viti sunt, & donatio quae alioquin prohibita, ob illos permittitur, *l. quod si vir, de don. inter vir. & vxor. P. l. pen. §. 1. C. de dona.* Sic & Paulus generaliter respondit: ob casum quem ciuitas passa est, si quis promiserit se aliquid facturum, etiam non incoauerit, omnino teneri, *l. ob casum 7. de pollic.* Si quis autem ne honoribus fungeretur opus promississet, tam honores subire cogendum, quam opus instructionem, Antoninus rescripsit, *l. in priuatis 12. §. si de pollic. P.* si idoneus honoribus esset. Etenim dignus poena est, qui patriae munera subterfugere, etiam pretio tentauit, & eos qui idoneus eligunt, a procuracione vtilitatis republ. auocare, *l. qui cum vno, §. qui post desertione, de re milit. l. 1. §. item de offi. praef. urb. P.* Et Papin. estimationem, inquit, honoris aut muneris, pro administratione offerentes audiendi non sunt, *l. estimationem, 6. de muner. l. hon. P. l. illud, 10. de excus. mun. lib. 10. C. tit. 47.* Quae per se rationes docent pollicitationis efficacis, quod ea non tam merae liberalitatis quam iustae & pene necessariae finalis causa sit, qua cessante & ipsa corruat, *l. 2. §. fin. de dona. in P. c. cum cessante, de appellat. in Sex.* quod in impulsiva vel utriusque non esset, *l. 6. & 8. de pollic. gl. in l. 1. §. secundo loco, de postulan.* Illud autem est constituendum, ut in pollicitatione licita, forma ei data sit sequenda, nec alio modo a republ. acceptari, vel peti possit, *l. Septimia 10. de pollic. P. l. 2. de iure immunitatis, P.**

De Voto. Cap. 10.

Lib. 3. Decret. tit. 34. Lib. 3. Sext. tit. 15.

- 1 Votum quid.
- 2 & 3. Votum quae res possunt.
- 4 Evocatio deorum ut dicebant tutelarium.
- 5 Deuocentis seipos pro salute populi.
- 6 Voti distinctio in bonum, malum, simplex, solemne.
- 7 Votum conditionale, commutabile incommutabile.
- 8 Votum ordinis sacrosuscipientium & religiois.
- 9 Votum tacitum vel ignominiosum.
- 10 Votum quae persona possunt.
- 11 Votum filii intra quod tempus renouari potest a patre.
- 12 Votum pupillarum renouare possunt tutores, monachorum abbatum, vxorum mariti.
- 13 Filisauisitas quae possunt votum.
- 14 Votum formulae.
- 15 Votum sine.
- 16 Vota plura enumerata Paganorum pro re familiari & publica.
- 17 Votum quare obligat personam.
- 18 Vota redi debere uniuersum probatur.
- 19 Votum excludendum modus.
- 20 Voti commutatio seu dispensatio quid, & a quo, & in quod fiat.

- 1** **V**otum, ¶ voluntas est spontanea, l. 1. de oblatio. vtor. C. Et ideo & consensus votum dicitur, l. 2. de elect. an. sex. Votum inter pollicitationes annumeratur, l. 2. de pollicita. P. Votum est promissio aliquid faciendi, dandi, aut non faciendi vel non dandi, Deo facta, apud Theologos est, Ricard. in 41. Semen. 36. distinctio. arti. 2. 3. q. 2. Angel. de Clauas. in Summa in verbo votum. propositi supererogantis promissio Deo facta, propter bonum finem, ex deliberatione firmata Ioannes Viguerius, in Inst. iust. theologic. c. 5. §. 65. versio. 14. de voto alio modo definit, & plenus vs fit deliberata, & discreta ac possibilis promissio, ab existente in libertate, Deo facta, de bono consilii vel precepti, cum proposito seu intentione seruandi, & ad id se obligandi. Marfilus Ficinus ex Orpheo & Platone votum definit, vt sit arduus affectus casti animi, Deo deditus, & quod bonum videretur exoptans, Marfil. Ficin. in commenta. ad 2. Platonis Alcibiadem. Plato, vovere esse a Diis, vt ait, petere in Eutyphrone.
- 2** ¶ Res ¶ que voueri possunt, & facta sunt, & dicta, & res alia: exempla facti patet in Iepre, qui vouit, se prestiturum & oblatum quod prius e victoria redenti sibi occurrisset, Iudicum 15. Sic Iacob post visionem scilicet vouit votum dicens, si fuerit Dominus mecum, & custodierit me per viam, per quam ambulo & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reuertensque fuero profere ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum, & lapis hic, quem erexi, in titulum vocabitur domus Dei: cunctorumque que dederis mihi, decimas offeram tibi, Genes. cap. 28. Et probant iura ciuilia votum decimarum, & obligationem etiam eius in heredem transire statuunt, l. 2. de pollicita.
- 3** ¶ Inter ¶ ea que vouentur sunt peregrinationes, subuentio seu transitio in Hierosolymitanam expeditionem, ad liberandam Syriam ab infidelium occupatione, c. 2. c. non est votu reus, l. 5. c. magne 7. ca. quod super 8. §. c. 5. ob quam principum & populorum olim facta vota frequentius recente clade. Vouentur & animalia, domus, ager, anima propria, id est, persona siue masculi, siue femine, siue pauperes aut diuites. Levitic. 27. & alia que preitari possunt, alioquin que possibilia non sunt, nec promitti queunt, nec obligant, l. quemadmodum, de iur. iur. an. In euocatione tutelarium, vt vocabant, deorum, olim qui obsidebant ciuitates in carmine euocationis, quo relinquere eos rogabant quos obsidebant, & transire ad se, vovebant illis templa se edificaturos, vt apud Linium in 5. ab verb. cond.
- 4** ¶ Scipios ¶ etiam aliqui apud gentiles pro salute & victoria Romani populi deuouerunt Deo & manibus, vt duo Decii, pater & filius, Linium. lib. 8. ab urbe deuotionis Decii formulam ponit preueniente verbis Pontifice publico popul. Roman. Quintus Curtius: & apud Gracos pro Atheniensibus Codrus: Menæceus pro Thebanis: pro Celeneis Anchurus.
- 5** ¶ Votum ¶ aut malum, aut bonum. Malum non est obligatorium sed rescindendum, ca. in malis 22. q. 4. can. vna sola, 34. q. 5. Bonum votum generaliter duplex dicitur esse simplex, & solemne. Simplex, quod priuatim promittitur nulla extrinse adhibita solemnitate, aut persona publica nulla recipere vel acceptante. Solemne, contra quod professionem habet publicam, ca. omnes, 27. q. 1. Et sunt quidam actus, qui dum fiunt, habent votum expresse confessionem. ¶ Quemadmodum ¶ tria paupertas, obedientia, castitas, promitti censentur in susceptione ordinu maiorum, cap. vnic. de vot. in Sexto. & professione solemnialicuius religionis, c. vnic. de voto, in Sexto. vel tacita, que tacita triplex. I. Si nouitius se ingerit actibus ex certa scientia professo: um, Io. Andreas & Pan. in c. v. d. uia, de regula, de reg. in Sexto. II. Si defert habitum professorum in eo monasterio vbi habitus professo: um & nouitiorum distinctus est, Panor. in dist. c. vidua. ca. vt clerici, de regular. III. Per delationem habitus nouitii ultra annum in eo monasterio, vbi non distinguitur a professorum habitus, ca. 1. de reg. iur. in Sexto. In Baptismo emittitur votu solemne legis Euangelicæ obseruanda: necessarium ad salutem æternam consequendam, ca. sunt quidam, 17. quæst. 1. ca. prim. de consecrat.
- 7** dist. 4. ¶ Quædam etiam vota sunt pura, statim obligantia, quædam sub conditione, que non obligant nisi existente conditione, c. verum, de conditio. appositi. can. vnic. 32. q. fin. sumt. a contra. sensu. Item votum quoddam commutabile in aliud pro eo, quod quis vouit, redemptione facta aliud incommutabile, cap. 1. 2. §. seq. de voto apud Gregor.
- 8** ¶ Per sonæ ¶ omnes vouere possunt, cuiuscunque sint generis qualitatis, aut sexus, nisi nominatim prohibeantur. Et voto

obligantur patres familias, puberes l. 2. de polli. c. 1. ca. nullus. c. ad nostram. ca. fm. de regulari. c. si quis laicus 16. q. 1. Iuris iuris non autem filius familias, aut seruus, sine patris dominive auctoritate, dist. leg. 2. de pollicita. ca. si quis seruum 17. que. 4. cap. ex antiquis, 54. distinctio. ca. 1. §. 2. 20. q. 2. De muliere sic cautum in lege diuina: Mulier si quidpiam vouerit & se constringerit iuramento, que est in domo patris sui, & in ætate adhuc puellari, si cognouerit pater votum quod pollicita est & iuramentum quo obligauit animam suam, & tacerit, voti rea erit. Quod pollicita est & iurauit, opere complebit. Sin autem statim vt auerit contradixerit pater, & vota & iuramentum eius irrita erunt, nec obnoxia tenebitur sponsioni, eo quod contradixerit pater. Si maritum habuerit & vouerit aliquid & semel de ore eius verbum egrediens, animam eius obligauerit, iuramento quo die auerit vir, & non contradixerit, voti rea erit, reddetque quodcumque promiserat: sin autem audiens contradixerit, & irritas fecerit pollicitationes eius, verbaque quibus constringerit animam suam propitius ei erit Dominus. Vidua & repudiata, quicquid vouerint reddent. Numer. 30. vide Philonem Iudæum, lib. de iur. iurand. si vnus coniugum sine alio continentiam voveat, si non tenet votum, c. si tu. 27. q. 2. idem in abstinentia voto, c. manifestum, 33. q. 5.

¶ Hodie ¶ pater reuocare votum filia potest intra annum, & diem tantum, ca. puella 20. q. 2. c. nullus 22. q. 2. neque peccat pater reuocando intra illud tempus, nec filius patri reuocanti consentiendo, eo quod pater faciat auctoritate canonis, glo. in Summa 20. q. 2. ¶ Sic ¶ & tunc potest tutorum suorum pupillorum vota reuocare, d. c. puella, & Panor. in c. 2. de regul. Et Abbates suorum monachorum etiam facta ante monachatum, vt & maritus potest omnia vota abstinentie & continentie ab vxore facta reuocare, etiam si ante contractum matrimonium fuerint emissa, glo. 1. in c. noluit lex, 33. q. 5. Potissimum cum illorum inter est, nec consentirent. Proinde quoque prepositi ecclesiarum administrationibus & curis, antistites curiones, abbates, & non possunt in preiudicium suarum ecclesiarum vouere, d. c. noluit lex. sine licentia summi pontificis, id quod vinculum, quod inter ipsos & ecclesias est dissoluere possit, vel ob quod diu ab ecclesiis abesse possent, c. Clemens 8. q. 1. Nec prelati episcopi & iis superiores, abique summi pontificis licentia votum religionis faciunt, nec monasteriis deuouent, c. magna, de voto. c. nisi cum pridem: de renuntia. ca. non oportet, in 2. de consecra. distin. 5. quamvis inferiores, vt decani, prepositi, archidiaconi, archipresbyteri & curiones possint, c. licet, de reg. ca. d. uia, 19. q. 2. etiam inuitis suis episcopis, c. monacho 20. q. 4. Monachi sine consensu abbatis non vouent, neque ipsi abbates sine licentia superiorum, c. abbates 18. q. 2. ¶ Putant autem, ¶ quod & verum est, seruum vel filium qui temporalia vouere non possunt, posse spiritalia vouere, quibus nullum sit preiudicium iis, quorum in potestate sunt: puta quod certas preces dicent, vel alia similia. Angelus de Clauasio in summa §. votum 2. nu. 7. arg. c. relatu, de sent. excom. ca. si seruus sciens, 54. dist. voueant. Ita filii fam. qui habet peculium castrense, vel quasi, de illis, in quibus habetur, ac si sui iuris esset, recte potest vouere, vt & testari.

¶ Forma ¶ vouendi efficaciter est, vt diximus simplex, aut solemnis, verbis conceptis pure, vel cum conditione expressa, deliberate & mature, c. de viduis 27. q. 1. Etenim quod sine discretionem vel temere emittitur, obligatorium non est, c. veniens, de vot. ap. Gregor. c. carissimus, & c. veniens, de conuer. coniug. c. ad nostram, de reg. neque sola deliberatio sine animo obligandi, nisi ultra fuerit processum, obligationem voti constituit, ca. literaturam, de voto arg. l. obligationum, de action. P. l. si ego de rebus cred. Proinde omnia ex voto excusare debent que solent voluntati liberæ obesse & pactiones & consensum impedire, veluti, error, metus, deceptio, dolus & similia per totam, 22. q. 4. de quibus suis locis dictum est. Accedit formæ aliquando & promissioni voti iuramentum promissorium, quod certe efficacius reddit promissum inter homines. Nam quod ad Deum pertinet, inter simplicem loquelam & iuramentum Deus non constituit differentiam, c. iuramenti 22. q. 5. Apud Linium vouendi formula prescripta dum de bello decreto a Romanis contra Antiochum agit, vtique M. Attilius inquit, consul ludos magnos Ioui vt voueret, placuit (scilicet fenatu) id votum preuenit P. Licinio pontifice Maximo, consul nuncupauit: si duellum, quod cum Antiocho rege summi populi iussu: id ex sententia fenatus populi: Romani confecturi erunt, tum tibi, Iupiter, populus Romanus ludos magnos dies 10. continuos faciet: donaque ad omnia puluina dabantur

buntur de pecunia quantam senatus decreverit. &c. *Lucretius lib. 6. de ca. 4. in prin.* Perpendimus hic quoque Dei maiestatem cui fit promissio & votum, c. magna, de voto. ¶ Item ¶ & finem propter quem quis emitit votum, qui est vel salus æterna, vel temporalis, aut alius bonus, & utilis, nec damnosus proximo, vel superstitiosus, quo fit, ut conceptio voto: um seu promissio facta in perniciem alicuius, ut Deus occidat inimicum, ut adultera quis, vel aliqua adulterum potiri possit, & ob similia impia & vana, sacrilegia potius & superstitiosa preces haberi debent. Mores antiquorum gentilium, & votorum religionem, & causas docent: tum etiam eorum qui verum Deum colebant.

14 ¶ Refert ¶ Cato verba concepta quibus vota fiebant pro bonis, de re vesti. c. 83, & quomodo ante messem porcam precidantem vouebant & sacrificabant, idem *Cato eod. c. 134.* Suetonius tradit omnes ordines Romanorum, in lacum C. u. m. pro salute Octauii Cæsaris, quotannis ex voto stipem iecisse, *Suetonius in Octauii c. 57.* Dio *Cassius lib. 50.* Sicuti & postea pro salute principis vota fuerunt p. æstima summa cum populi inundatæ, ut *Adrianus Imperator non luxeret. Etium Verum adoptatæ mortuum Calendis Ianuariis, quod vota præstarentur pro salute principis, Plinius in Panegyrico Traian.* Etenim post Calendas Ianuarias pro salute p. incipit vota suscipiebantur. *Caius in l. si calumnietur, 233. de verbor. signific. P. Dio Cassius, lib. 44.* nuncupabantur autem consularibus & reliquis magistratibus, ut narrat *Plutarchus in Cicer.* & meminit *Plinius Iunior* se ita fecisse. *d. Panegyrico.* Exegit votum *Caligula Cæs.* ab eo qui pro salute sua gladiatoriam operam promiserat, *Sueton. Tranquill. in Caligul. cap. 27.*

15 ¶ Tum ¶ præcipuus votorum locus est, cum spei nullus est, *Plinius, lib. 8. Natural. histor. cap. 16.* & ad Dei opem tum maxime cogimur peruenire. cum humanum desideramus auxilium. Proinde vota tite facta Deo exsoluenda esse, & habere obligationem pe. f. o. n. a. l. e. m. v. o. u. e. n. t. i. s. n. o. n. r. e. i. q. u. e. v. o. u. e. t. u. r. placuit, atque ad heredem transire, l. 2. de pollic. Possim si iusserit, qui vouit heredi, illud exsequi, *ca. l. oct. ca. 6. de vot. vel si votum reale sit, cuius executio non pendeat ab ipsissima persona vouentis, d. c. licet, & c. quod super. eod. l. veteres, de contris. & commi. stipul. Cl. vni. v. alia ab here. & contra here. In lege duodecim Tabularum scriptum est, ut *Cicer. 2. de Legibus sanctæ vota reddunt, quæ e. & voti causa soluendi magistratui licuit fines prouincie exte, quos alioquin non licebat transilire, dum tamen non abnotata: et l. illud 15. de offic. præsid. in P.**

16 ¶ Iubet ¶ ius natu. a. primum reddere Deo vota, quia nature iure æquum est, quæ placita sunt seruari, l. 1. de pollic. P. l. non minorem, de tran. act. C. & graue fidem fallere l. 1. de consti. pecun. & multo magis impium, Deo fidem dariam irridere: eademque rationes quas paulo ante docuimus fit mare pollicitationem accedunt votis, sed firmitus diuini ad votorum exsolutionem adigit. *Ecclesiasticus, si quid vouisti Deo, ne moraris reddere: distulcet enim & infidelis & stultus promissio, Ecclesiast. cap. 5.* Et in libro *Numerorum.* Si quis votum Domino vouerit, aut se constrinxerit iuramento, non faciet irrium verbum suum, sed omne quod promissum implebit, *Nam 30.* Et in *Deuteronomio 21.* cum votum voueris Domino Deo tuo non tibi dabis reddere: quia requirit illud Dominus Deus tuus. Et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Si nolueris polliceri, absque peccato eris: quod autem semel egrefseris de labiis tuis, obseruabis, & facies sicut promissisti Domino Deo tuo, & propria voluntate, & ore tuo locutus es. Et *Dauid. Psal. 75.* vouete & reddite Domino Deo v. s. t. r. o. m. n. e. q. u. i. in circuitu eius offeris munera. Iure quoque pontificio vota præstanda, fidem faciunt, quæ p. oppriis integris titulis de voto traduntur, *possimum in c. licet, eod. ap. Greg. & tot. 17. quæst. 1.* Quibus & ius civile con-

17 leuit. l. 2. de pollic. P. ¶ Obseruandus ¶ tamen in votorum solutione modus, quo quis vouerit, an pure. Et tunc statim tenetur, si possit solvere, aliter dilatio permittitur, *ca. non est de voto: an sub conditione, quo casu n. obligatur, nisi prius conditio existerit, ca. non solum 32. q. 3. c. u. verum, de conditio. appof. ca. olim causam, de rest. stipulator. ca. non solum 31. q. 8.* Rursum, qui simpliciter se datum vouerit, in specie, non debet deterius indiuuam soluere. Maledictus enim dolosus, qui habet in grege suo masculum, & votum facies, immolat debile Domino. *Mal. l. b. 1.* Et quamuis in indefinitis, quod minimum est, veniat ex parte p. etatione fauore promittentis, l. si ita in si. de leg. 1. l. n. m. m. de leg. 3. tamen fauore religionis de melioribus eis offerendum, *argum. l. sunt persona, de religiof. & sum. fun. in l. S. c. etiam*

qui se voto obligauit, restabitur suam erga Deum piam voluntatem. Vel si iudicio cogendus sit, quod inter melius & penus eiusdem speciei est, præstabit, *l. Titin. §. si. de auro & argen. lega. Et quod consuetum est in præstatione simili, seruabitur, l. ex parte, de cens.*

¶ Interdum ¶ in pollicitatione voti exsequenda accedit dispensatio, vel commutatio, seu redemptio voti. Dispensatio de non implendo voto fit, dum quod vouetur, vel malum est, vel inutile, vel impedimentum est maioris boni, remittitur ab eo, qui auctoritatem habet propter iustam causam, c. 1. & c. magna, de vot. g. o. in c. non est, eo. tit. Dispensare creditur solus summus pontifex in quatuor generibus votorum, religionis, profectiois Hierosolymitanae, pro subsidio, & ad sanctum Iacobum, & visitationis l. minum SS. apostolorum, Petri & Pauli: in aliis dispensat episcopus. *Angelus de Clauasio, in summa. in verbo votum 4. num. 6.* Commutatio est, quando pro voto, aliud imponitur vouenti, estque etiam dicta redemptio: nam solutione impositi, liberatio fit ab eo quod quis vouit, etiã iure diuino recepta, *Leuitic. 27.* Et hodie quoque pontificio iure permittitur superioris auctoritate, inspecta qualitate personarum & causa, *cap. 1. & 2. & seq. de voto.* Commutatio porro in melius semper fieri debet. Vnde quia creditur religionis ingressum ut obsequium, perpetuum, arctius esse votum, placuit in eum omnia vota temporalia conuerti posse, *ca. scriptura 4. de vot. c. admonere 33 q. 2.* Nec videtur votum & propositum infringere, qui in melius commutat. *c. peruenit, de iure iurand.* Hic considera quoque res, personas, & propter quid votum factum sit. Res promissæ enim voto interdum non possunt redimi, interdum possunt, secundum finem diuersum: quod enim magis Deo acceptum est, id tenendum, *c. 1. de voto.* Et non commutat summus pontifex votum quod emissum est in baptismo, necessarium videlicet ad salutem consequendam, ut in baptismo diximus: nec enim dispensatio, vel gratia fieri potest contra Deum & salutem, sed potius esset dissipatio, *c. sunt quidem 25. q. 1.* Personæ vouentium quoque cum votis conferenda sunt, ut si vouerint auxiliarem manum propriam, pro repetitione terre sanctæ, si sint debiles, infirmi, seniores, laboribus bellicis impares, peregrinationibus inhabiles, iure, vel factis, in alias res personalis deuotio recte a summo pontifice conuerti possit: nempe in expensas quas facturus fuisset in vigiliis, orationibus, ieiunia, & similia, *c. magna 7. & ca. quod super his 8. & ca. ex multa 9. in prin. & §. fin. de vot. ap. Greg.* Et in summatia in hoc negotio *Innocentius 3.* iubet obseruari, quid liceat secundum æquitatem: quid deceat secundum honestatem: quid expediat secundum utilitatem, *d. c. magna, & c. aliud, 11. q. 1. & c. denique 4. dist.*

De Nouationibus, & Delegationibus, & Cessione- bus actionum. Cap. 11.

1 De Nouationibus & Cessionibus actionum remissive.

Iuris ¶ civilis acquirendi modus est per stipulationem, nouatio, *l. ea qua civiliter 53. de acquir. rer. domi. in P. lib. 4. tit. 1.* & ideo de illa dicendum hic esset inter conventiones quæ stipulatione fieri solent: verum quia hæc quoque ad solutionem & distractum magis mihi pertinere visa, alibi de ea, & de delegatione, & cessione actionum, post caput de solutionibus tractauimus nempe in *lib. 21. obligationum, cap. 20.*

De Acceptationibus, & de Aquiliana stipulatione. Cap. 12.

1 Acceptationibus, & Aquiliana stipulationis tractatio remissive.

De istis etiam ¶ copiose alibi dictum est, *superiore lib. 21. c. 19.* ideo nec verbum amplius addam.

De Literarum obligationibus, & de Exceptione non numerata pecunia. Cap. 13.

- 1 Literarum figura ad quid adhibita conuenientibus;
- 2 Nota scribendi prohibita & obfranda;
- 3 Literarum obligatio unica est, & quid sit;
- 4 Calendarum mercatorum fidem faciunt;
- 5 Literarum obligatio, materia persona, ut considerentur;
- 6 Forma;
- 7 Nomina qua debita dicantur. eod.
- 8 Mutuum cuius quid.
- 8 & 4. Non numerata: cuncta exceptiones quæ, & quanto durentur.